

Saksframlegg

OPPBEVARING AV KONTANTER PÅ SYKEHJEMMENE

Arkivsaksnr.: 05/04809

Forslag til innstilling legges frem på møtet.

Trondheim kommune

Saksutredning :

Bakgrunn

Ved en gjennomgang av innholdet i safene ved ni sykehjem i Trondheim kommune i 1998, konstaterte revisjonen at sykehjemmene oppbevarte et forholdsvis stort omfang av kontanter og verdisaker, jf. bystyresak 36/99. Som en oppfølging av dette, er det i herværende rapport sett på om gjeldende retningslinjer blir fulgt ved oppbevaring av kontanter og verdisaker på de kommunale sykehjemmene. Det er samtidig kartlagt hvor mye penger sykehjemmene oppbevarer i safer og på avdelingene.

De kommunale retningslinjene for oppbevaring og disponering av midler og verdisaker for beboere i aldersinstitusjoner ble revidert i 2000. De gjeldende retningslinjene er utarbeidet på grunnlag av forskrift fra Helsedepartementet av 11.12.1988 om disponering av kontantytelser fra folketrygden under opphold i sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie. Formålet med retningslinjene er å sikre at oppbevaring og disponering av beboernes midler og verdisaker skjer på en tilfredsstillende måte.

I Trondheim kommune gjelder følgende retningslinjer/rutiner, og disse i tillegg til ovennevnte forskrift har vært brukt som vurderingskriterier :

1. Intern retningslinje for oppbevaring og disponering av midler og verdisaker for beboere i aldersinstitusjoner, sist revidert 01.03.2000. (Beboermidler, jf. problemstilling 3 og 4)
2. Intern retningslinje for kontorkasse, sist revidert 01.02.2000. (Jf. problemstilling 7)
3. Intern retningslinje for oppbevaring og disponering av midler for beboere i aldersinstitusjoner hvor institusjonen har fullmakt til å disponere beboernes midler, sist revidert 01.03.2000. (Pasientmidler, jf. problemstilling 2)
4. Intern retningslinje for behandling av verdisaker/gjenstander som avdøde beboere har deponert i safe på sykehjemmene, sist revidert 11.03.2002. (Jf. problemstilling 5)
5. Intern retningslinje for donasjoner/pengegaver, sist revidert 01.03.2000. (Jf. problemstilling 6)

I rapporten er midlene som oppbevares delt i to kategorier :

1. "*Pasientmidler*" : Beboers midler hvor kommunen har overtatt disposisjonsretten for kontantytelsen fra folketrygden i henhold til forskrift fra Helsedepartementet av 11.12.1988. Med kontantytelse menes gjenværende trygd etter at oppholdsutgifter for sykehjemsplassen er fratrukket.
2. "*Beboermidler*" : Lommepenger som sykehjemmet etter ønske fra pårørende oppbevarer for beboerne.

Undersøkelsen er gjennomført ved uanmeldte besøk ved alle de 19 kommunale sykehjemmene i løpet av oktober og november 2004. I tillegg er det avholdt møte med lederne for sykehjemmene, kommunaldirektøren og to representanter fra administrasjonen, hvoretter det etter ønske fra enhetslederne ble gitt individuell tilbakemelding til de enkelte sykehjem.

Resultater og vurderinger

Totalt oppbevares det ca. kr. 700 000,- ved sykehjemmene i form av pasientmidler, beboermidler, gaver, kontorkasser og andre midler.

Trondheim kommune

For en oversikt over problemstillingene, vises det til rapportens kapittel 2 s. 5. Resultatene og vurderingene følger imidlertid problemstillingene kronologisk.

1. Foretas det en vurdering av om beboerne på sykehjem er i stand til selv å disponere kontantytelsen fra Folketrygden ? (Pasientmidler)

I følge Helsedepartementets forskrift § 2-2 med merknader skal ledelsen for boformen disponere beboerens midler dersom vedkommende selv ikke er i stand til å disponere disse. Før beslutningen tas av sykehjemmets lege i samråd med den som har det sykepleiefaglige ansvar for beboeren, skal de nærmeste pårørende eller beboerens verge uttale seg. Det følger videre av forskriftens § 2-3 at vedtaket skal være skriftlig og føres inn i beboerens journal.

I Trondheim kommune er det bare 4 sykehjem, til sammen 14 beboere, hvor kommunen disponerer kontantytelsen. Til sammenligning disponeres kontantytelsen for 1800 og 700 beboere i henholdsvis Bergen og Oslo.

Revisjonens inntrykk er at de fleste sykehjemmene ikke foretar tilstrekkelige, dokumenterte vurderinger i henhold til forskriften av om beboeren selv er i stand til å disponere sine midler.

2. Følges retningslinjer for oppbevaring og disponering av midler for beboere i aldersinstitusjoner hvor institusjonen har fullmakt til å disponere beboernes midler ? (Pasientmidler)

I de 14 tilfellene kommunen har overtatt disposisjonsretten for beboernes midler i henhold til forskriften § 2-2, følges kommunens interne retningslinjer når det gjelder disponering og regnskapsføring med unntak av ett tilfelle.

3. Følges retningslinjer for oppbevaring og disponering av midler for beboere i aldersinstitusjon ? (Beboermidler)

Det følger av retningslinjene at sykehjemmene skal forsøke å unngå at penger og verdisaker tilhørende beboere blir tatt imot til oppbevaring. Dersom dette likevel gjøres, **skal** kontanter settes inn på bankkonto til beboer.

Kommunens retningslinjer er lite kjent og det har utviklet seg ulik praksis på hvert enkelt sykehjem, i flere tilfeller også ulik praksis fra avdeling til avdeling. Frivillig oppbevaring av beboermidler representerer et risikoområde. Risikoen er spesielt stor hvor sykehjemmene ikke har tilfredsstillende praksis for sikker oppbevaring, tilfredsstillende regnskapsføring og oppfølging av beboermidlene. Årsaken til at retningslinjene ikke blir fulgt er bl.a at retningslinjene ikke er hensiktsmessige.

4. Oppbevares det verdisaker for beboerne og følges retningslinjene ?

De fleste sykehjemmene oppbevarer noen verdisaker for beboerne. Det føres ikke nummerert protokoll, det kvitteres ikke for mottak og utlevering og verdisakene oppbevares ikke i safen slik det kreves i retningslinjene.

5. Finnes det uavhentede verdisaker og midler og følges kommunens retningslinjer ?

Revisjonen har avdekket at det ligger en del uavhentede verdisaker og midler på sykehjemmene, og at retningslinjenes krav om innlevering til skifteretten eller politiets hittegodsavdeling ikke etterleves. Revisjonen vurderer at retningslinjene ikke blir fulgt, og at de ikke er godt nok kjent. Det kan synes som det enkelte sykehjem/avdeling legger opp sin egen praksis. Det er også registrert at enkelte sykehjem er kjent med hva de skal gjøre med de uavhentede verdisakene, men at dette ikke blir prioritert.

6. Følges retningslinjene for donasjon og pengegaver som sykehjemmet mottar fra pårørende ?

De fleste enhetslederne kjenner ikke til innholdet i kommunens retningslinjer for donasjoner og pengegaver, og disse blir dermed ikke fulgt. Revisjonen vurderer at det er en risiko knyttet til oppbevaring av større kontantsummer ved sykehjemmen der det ikke føres regnskap.

7. Følges retningslinjene for bruk av kontorkasser ?

Revisjonens inntrykk er at de fleste sykehjemmene er kjent med retningslinjene for kontorkasser, men at det likevel er noen sykehjem som ikke følger retningslinjene hva angår å telle opp og avstemme kontorkassen. Revisjonen mener at kontorkassen bør oppbevares i safe såfremt dette er tilgjengelig.

8. Hvilke andre midler oppbevares ved sykehjemmene i safene eller på avdelingene ?

Det oppbevares en del kontanter i sykehjemmenes safer som skulle vært inntekstført i kommunens regnskap. Revisjonen vurderer at det er en risiko knyttet til oppbevaring av større pengebeløp i safene.

Konklusjoner/anbefalinger

Gjennomgangen viser at regnskapsføring, oppfølging og oppbevaring av midlene til dels er mangelfulle, og at Helsedepartementets forskrift samt de interne retningslinjene er lite kjent. Revisjonen anbefaler at rådmannen vurderer om dagens praksis under punkt 1 er i samsvar med forskrift fra Helsedepartementet av 11.12. 1988. Revisjonen anbefaler også at retningslinjene vedrørende beboermidlene gjennomgås på nytt, og forbedres slik at de blir mer hensiktsmessige for praktisk bruk.

Videre anbefales at retningslinjene for oppbevaring av verdisaker bør gjøres bedre kjent og etterleves i praksis, og at retningslinjene for mottak og disponering av gavemidler for pårørende og bruk av kontorkasse bør følges. Revisjonen mener videre at uavhentede verdisaker hvor eier er ukjent bør innleveres politiets hittegodsavdeling, og at "småinntekter" settes på konto og inntektsføres i kommunens regnskap.

Rådmannens høringsuttalelse med revisjonens kommentar

Generelt understreker rådmannen at resultatet av revisjonens gjennomgang av oppbevaring av kontanter i sykehjem er svært nyttig i forbindelse med rådmannens kontinuerlige arbeid for å sikre god intern kontroll, og

Trondheim kommune

at gjeldende retningslinjer blir fulgt for å sikre at lover og forskrifter overholdes og at beboernes interesser ivaretas. Når det gjelder rådmannens kommentarer til rapportens enkelte punkter, vises til rapportens sider 17-19.

Revisjonen har merket seg at rådmannen anser rapporten som svært nyttig, og er enig i deres vurderinger og konklusjoner.

Kontrollkomiteens sekretariat, 02.03.2005

Monica Grøtte Lundgren
leder

Torbjørn Rasmus Søltnæs
rådgiver

Vedlegg :

Oppbevaring av kontanter på sykehjemmene, rapport fra enhet for Revisjon og reultatkontroll, februar 2005.

Helsedepartementets forskrift av 11.12.1988 om disponering av kontantytelser fra folketrygden under opphold i sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie.

Kommunens interne retningslinjer innenfor området, i alt 5 stk.